

Skriftlig høringsinnspill til kommunal- og forvaltningskomiteen fra Juristforbundet til Dok 8:117 S (2022-2023) Representantforslag om granskning av hvordan enslige mindreårige asylsøkere har forsvunnet fra asylmottak og omsorgssentre

Juristforbundet berømmer forslagsstillerne fra MDG, Krf, Venstre, SV, Rødt for å foreslå en høyst nødvendig granskning av hvordan og hvorfor hundrevis av enslige mindreårige asylsøkere har forsvunnet siden 2015. Dette etter at Stortinget i 2015 gjennom vedtak 129 (2015-2016) vedtok at disse skal letes etter på lik linje med alle andre. Et raskt søk på internett viser at det er mange nyhetsartikler om problemstillingen helt fra mer enn to tiår siden. Uten at dette er løst.

Myndighetene har et soleklart ansvar for å sikre asylbarns rett til liv og trygghet basert på både norsk og internasjonal lovgivning. Ny barnevernslov bygger på grundige vurderinger av de menneskerettslige forpliktelser Norge har. Asylbarn over 15 år må sikres samme rettsvern og oppfølging som norske barn i denne aldersgruppen. Dette også uavhengig om de har kommet hit på kollektivt eller individuelt grunnlag. Asylbarn under 15 år blir tatt hånd om ved omsorgssentre som er barnevernsbemannet. For barna fra 15 til 18 år, er det asylmottak som gjelder. I asylmottakene er det lav voksentetthet og man har mindre kontroll og oversikt enn på omsorgssentrene. Barna behandles- og blir i større grad sett på som voksne innvandrere. Det er få barn som forsvinner fra barnevernstiltakene i kommunene. De fleste forsvinninger er knyttet til avslag på oppholdstillatelse. De som forsvinner ut av landet er svært sårbare og havner derfor gjerne opp i andre europeiske land som illegale innvandrere uten papirer.

Juristforbundet viser i likhet med forslagsstillerne til at FN i årevis har kritisert Norge for omsorgen for asylbarn og forsvinningene i flere år og i en rekke organer, inkludert menneskerettighetskomiteen, torturkomiteen, rasekomiteen og komiteen for sosiale og økonomiske rettigheter.

Så sent som i 2021 var Norges offisielle svar til FN i 2021 at politiet antar at barna forsvinner frivillig. Hva denne antagelsen var basert på fremstår som svært uklart da det ikke finnes god offentlig statistikk på *hvorfor* barna forsvinner fra mottak, og hvor de ender opp. Egil H. Olsvik, førsteamanuensis ved politihøgskolen Stavern, peker i et innlegg i politiforum 12.april på at Riksadvokatens rundskriv om saknetmeldinger forutsetter like god notoritet ved innsamling og sikring av informasjon i slike saker som i andre saker, da man senere kan stå overfor en straffesak. Han påpeker at en gjennomgang av 49 tilfeldige saker med savnende enslige asylsøkere fra fire politidistrikter i Norge, viser at alle ble henlagt med kode 016 – «avgjort utenfor straffesak. Han påpeker at det er grunn til å frykte at det gjennomgående er lav kvalitet på politiets arbeid som kan være brudd på både Riksadvokatens rundskriv, Grunnlovens §§ 102 og 104 samt Barnekonvensjonen. Dette understreker myndighetenes forpliktelse til å evaluere politiets arbeid med disse sakene.¹

Juristforbundet deler derfor forslagsstillerne beskrivelse av dagens situasjon som helt uholdbar. Vekslede regjeringer har ikke fulgt opp Stortingets vedtak og forutsetninger fra 2015. Asylbarna er barn, ikke bare tabeller eller statistikk. Eller kun en del av et «migrasjonsproblem» eller «asylstrøm».

Et kritisk blikk på hva som har gått galt gjennom at Stortinget vedtar at det skal gjennomføres en bredt anlagt granskning må være et første skritt for å skaffe økt kunnskap. For derigjennom å gjennomføre nødvendige tiltak i politiet. Et sentralt spørsmål vil eksempelvis være om disse sakene er riktig klassifisert som forvaltningssaker eller straffesaker. Juristforbundet har i denne sammenheng

¹ <https://www.politiforum.no/kronikk/politiets-etterforskning-av-savnede-asylbarn-holder-lav-kvalitet/238513>

merket seg at Venstre gjennom fremleggelsen av Dok: 124 S (2022-2023) *Representantforslag om å bedre livs- og boforholdene for enslige mindreårige asylsøkere* har fremmet forslag om endring av påtaleinstruksen § 7-4 i tråd med vedtak 129 (2015–2016), slik at det uttrykkelig fremgår at etterforskning av saker om savnede barn fra asylmottak og savnede barn fra omsorgssentre alltid skal iverksettes. Juristforbundet imøteser at en slik utredning av politiets etterforskningsplikt vedtas og gjennomføres parallellt med den granskningen som et flertall forhåpentligvis vedtar ved behandlingen av Dok 8:117 S (2022-2023).

Sverre Bromander

President

André Oktay Dahl

Saksbehandler